

OPERACIJA »TOUCHDOWN«

Operacija *Touchdown* bila je jedna od poslednjih većih ofanziva snaga Ujedinjene komande u Koreji. Pored ostalih jedinica, u njoj je učestvovala i 2 američka pešadiska divizija — u zauzimanju grebena Hartbrek i Kim Il Sung.

Članak koji ovde donosimo u izvodu, napisao je potpukovnik Kreven, koji je u svojstvu komandanta 3 bataljona 23 puka pomenute divizije učestvovao u operaciji i dobrim delom sa svoje osmatračnice pratio njen razvoj dejstva. Uzet u celini, članak je interesantan, a naročito njegov deo koji se odnosi na plan i pripreme komandanta divizije za napad.

*

Operacija *Touchdown*, koja je trajala u vremenu od 5 do 15 oktobra 1951, predstavlja kulminaciju neprekidnih borbi od sto dana koje je vodila 2 američka pešadiska divizija. Rat u Koreji nije bio završen 15 oktobra 1951, kada je Hartbrek bio zauzet, ali je, s obzirom na strategisku važnost ovih položaja, njihovo zauzimanje za ljudstvo ove divizije značilo i završetak rata, jer su upravo odmah posle toga otpočeli pregovori za primirje. Borbe su vođene i posle tog vremena, ali su one imale lokalni karakter i linija fronta 8 armije, za dve godine, koliko su trajali pregovori o primirju, ostala je uglavnom ista.

U proleće 1951 godine, kineske i severnokorejske snage uspele su upotrebom jakih rezervi, da odbace 8 armiju prema jugu. Međutim, do kraja leta su snage UN dobile potrebna pojačanja i uspele ne samo da zaustave njihovo nadiranje, već i da pređu u snažan protivudar.

U toku septembra je 2 pešadiska divizija vršila slabije napade sa ograničenim ciljem — snagama ne jačim od bataljona — na jako ispresecane položaje u rejonu k 931 i 851 (vidi skicu). Međutim, svi pokušaji da se zauzmu pomenuti položaji ostali su bez uspeha. Protivnik se uporno branio i dobro organizovao za odbranu, izgradivši veliki broj veoma jakih i dobro postavljenih fortifikacionih objekata. Imao je i veliki broj skloništa, od kojih su neka mogla da prime i po 1.000 ljudi, tj. skoro čitav severnokorejski puk. Skoro se svaki napad obično završavao ovako: kada bi artiljerija i avijacija Ujedinjene komande izvršile prenos vatre u dubinu neprijateljskog položaja, kako bi se omogućilo sopstvenim jedinicama da pređu na juriš, protivnik bi napuštao svoja skloništa, posedao položaje i bunkere i dejtvoovao jakom vatrom streljačkog naoružanja, minobacačima i ručnim bombama. Tako, dok su savlađivale poslednjih 300 do 400 m, krećući se uz gole vrhove, jedinice Ujedinjene komande su bile redovno izložene snažnoj i bliskoj vatri i trpele velike gubitke. Pisac naročito ističe da je neprijatelj redovno imao veliki broj vešto postavljenih i kamufliranih bunkera, koje je veoma često menjao.

Bilo je skoro nemoguće postići iznenađenje. Sve takve napade sa ograničenim ciljem i izvedene slabijim snagama, neprijatelj je redovno uspevao da onemogući, ali je prema frontu divizije bilo važnih položaja koje je po svaku cenu trebalo zauzeti. Greben Pančboul je bio važan i već je bio zauzet. Preostalo je još da se zauzme greben Hartbrek (k 983 — k 894 — k 931 — k 851).

Krajem septembra bio je postavljen novi komandant divizije. Načelnik Operativnog oteka upoznao ga je sa situacijom i ukratko mu izložio borbeni poredak divizije: 9 pešadiski puk — na levom krilu; 23 pešadiski puk, u čijem je sastavu bio i jedan francuski dobrovoljački bataljon — u centru i 38 pešadiski puk — u rezervi. Zatim mu je objasnio da su nedavno 9 i 38 puk vodili teške borbe oko zauzimanja položaja Bladi i Ridž i Pančboul i da je zbog toga 23 pešadiskom puku, kao svežijem, dodeljen zadatak da zauzme k 931 i k 851, koje dominiraju dolinom

od strategijske važnosti Mundung-ni (sa leve strane) i dolinom Sate-ri (sa desne strane). — Vidi skicu na strani 72.

Načelnik Obaveštajnog oteka izvestio je komandanta da brojno stanje neprijateljskih snaga ispred divizije iznosi oko 36.000 vojnika, formiranih u dva korpusa. On je takođe podvukao da je zemljište veoma ispresecano. Skrenuo mu je pažnju na važnost grebena koji se proteže od k 894 preko k 931 u pravcu k 851 — da je uzak, kameniti i da dominira dolinom Mundung-ni, prema zapadu i dolinom Sate-ri, prema istoku. U dolini Mundung-ni neprijatelj je preko dana prikrivao znatne snage u jednom starom napuštenom rudniku. Neprijatelj je dolinu Sate-ri koristio za dovlačenje potreba svojim jedinicama na položajima duž grebena Hartbrek. U svom daljem izlaganju načelnik je isto tako izneo da je neprijatelj izgradio veliki broj bunkera od drveta, kamena i zemlje i da ih je teško uništiti, pa čak i neposrednim pogocima artiljerijskih zrna. Po njegovom mišljenju, iz tako jakih bunkera neprijatelj je mogao biti isteran jedino upotrebom plamena i borbom prsa u prsa.

Odmah posle primljenog izveštaja, novi komandant je obišao jedinice na frontu. U cilju izvidanja, on je izvršio i nekoliko letova avionom i proučio je zemljište sa svih strana. Bilo mu je rečeno da je zemljište nepogodno za upotrebu tenkova, a to bi bilo možda jedina mogućnost za postizanje iznenađenja.

Komandant je uvideo važnost upotrebe tenkova pod takvim okolnostima, tj. da bi njihovom upotrebom postigao iznenađenje, a time i željeni efekat. Stoga je načelnika inžinjerije divizije upitao za mišljenje da li postoji mogućnost da se put duž reke Suipčon dotera do te mere da se njime mogu kretati tenkovi M4. Takođe mu je skrenuo pažnju da to ne bi bilo nekoliko tenkova, već čitav divizijski — 72 tenkovski bataljon. Posle nekoliko dana, načelnik inžinjerije ga je izvestio da bi zadatak bio težak, ali da bi ga on ipak mogao izvršiti, ako bi mu se pružilo dovoljno vremena i efikasna vatrena podrška u toku izvođenja radova.

Komandant divizije, čvrsto rešen da na svom delu fronta izbori uspeh, podneo je komandantu 10 korpusa svoj plan o pretstojećem dejstvu. Planom se predviđalo da se napad izvrši jednovremeno sa sva tri pešadiska puka, uz podršku celokupne divizijske artiljerije i u tesnom sadejstvu sa 72 tenkovskim bataljonom, koji bi se kretao dolinom Mundung-ni, kao i jednim specijalnim odredom tenkova i pešadije, koji bi se kretao dolinom Sate-ri. Komandant korpusa je odobrio plan i čitavu operaciju nazvao je *Touchdown*. Na zahtev komandanta divizije, bilo je odlučeno da napad počne 5 oktobra, u 21. 00 čas.

Odlukom komandanta divizije, koju je doneo 1 oktobra, bio je predviđen sledeći borbena poredak: 9 pešadiski puk da napada duž leve granice divizije, sa zadatkom da zauzme kote: 867, 666, 1005 i 1040; 38 pešadiski puk u rezervi, s tim da u pogodnoj situaciji pređe u napad, sa zadatkom da zauzme kote 485 i 728, i da potom bude u pripravnosti za zauzimanje k 636, 605, 905, 974, 841 i 1220 (greben Kim Il Sung); jednovremeno sa dejstvom pomenutih pukova, 23 pešadiski puk, sastava četiri bataljona, da pređe u napad i zauzme k 931 i 851. 9 pešadiski puk je u ranijim borbama već bio zauzeo k 894.

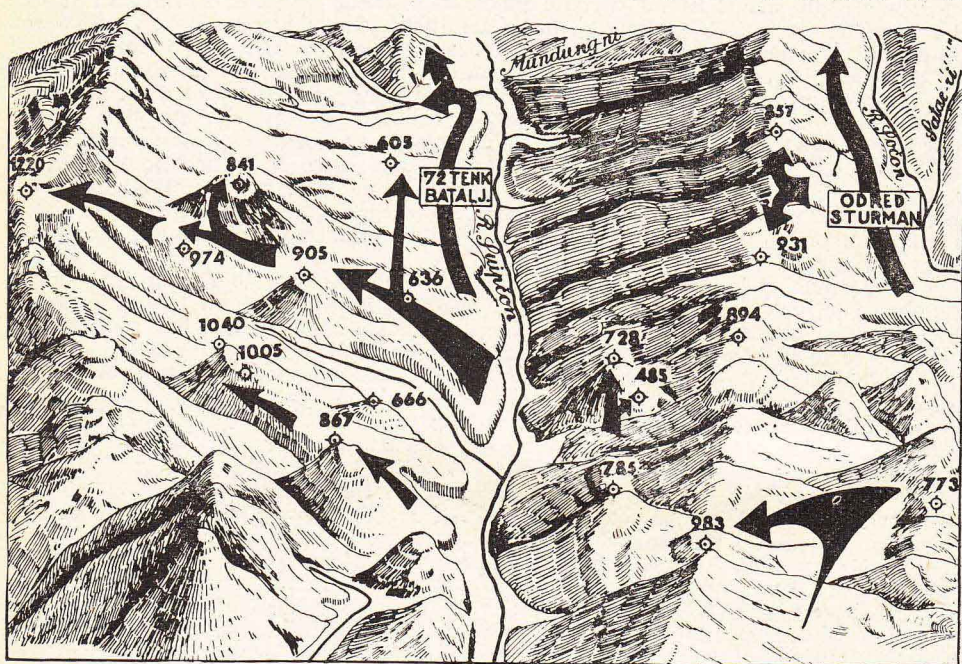
Napad je idejno i vremenski otpočeo tačno po predviđenom planu. Pored pešadiskih pukova i artiljerije, u napadu su učestvovali svi tenkovi divizije.

Kao što je već rečeno, načelniku inžinjerije bilo je naređeno da put dolinom Mundung-ni osposobi za kretanje tenkova. Inžinjerci su morali da prošire put — tamo gde je bio uzak, ili da izrade novi — tamo gde je postojeći bio neupotrebljiv. Neprijatelj je, međutim, računao da put uopšte nije upotrebljiv za tenkove, zbog čega će i iznenađenje biti veliko. Ipak, radi svake sigurnosti, on je na pogodnim mestima duž puta postavio protivtenkovske mine.

Komandant divizije je svojim potčinjenima dao ovakvu prognozu ostvarenja plana za ovu akciju: napad će se izvršiti jednovremeno sa sva tri pešadiska puka, zbog čega neprijatelj neće biti u stanju da ostvari jaku koncentraciju vatre, a naročito ne minobacačima. Kada već napad bude u toku, neprijatelj neće biti u stanju da pomera svoje rezerve sa oteka na otek, pošto će svi oni biti podjednako ugroženi. Tenkovi će biti odgovor i protivmera neprijateljskoj sposobnosti i umešnosti da »mirno čeka u svojim bunkerima« sve do nailaska Ujedinjene komande.

Na desnom krilu je 23 pešadiski puk formirao jedan specijalni odred oč tenkova i pešadije, koji će dejstvovati relativno dobrim putem. Odred je dobio naziv *Sturman* — po imenu svoga komandanta. Planom je bilo predviđeno da on

otpočne dejstvo duž doline Sate-ri nešto ranije od predviđenog vremena za opšti napad — još 3 oktobra. Njegov osnovni zadatak je bio da dejstvom iz tenkovskih topova uništi bunke na zadnjem nagibu grebena zapadno od doline Sate-ri i, kada otpočne opšti napad sopstvene pešadije, da neprijateljskoj pešadiji onemogućiti otvaranje vatre.

Na suprotnom, levom krilu borbenog poretka divizije, bilo je predviđeno da pešadija, a naročito iz sastava 38 pešadiskog puka, štiti inženjere u podešavanju puta za kretanje tenkova. Ali će zato 72 tenkovski bataljon, kada put bude gotov i bataljon krene u napad, svojom vatrom podržati napad oba pešadiska puka — 38 i 9 — i posrednim putem olakšati napad odreda *Sturman*.

Komandant divizije je svojim potčinjenim komandantima stavio na raspoloženje pet dana za pripreme. Kasniji razvoj događaja je pokazao da su solidno izvedene pripreme bile opravdane — spasen je veliki broj života, a zadatak je ipak bio izvršen.

Uz najracionalnije korišćenje i poslednjeg vozila, dovučene su do 5 oktobra znatne količine raznih potreba za pretstojećú operaciju.

Da bi obezbedio što celishodniju upotrebu vatrenih sredstava, komandant divizije je naredio komandantima bataljona i divizionu da mu dostave što detaljnije planove o upotrebi svojih sredstava, uključujući tu i tenkove.

Za napad na k 931 — koju je u više mahova pokušao da zauzme u toku poslednja 22 dana, komandant 23 pešadiskog puka je odredio dva bataljona. On je predvideo sledeću upotrebu bataljona: 1 bataljon, na položajima severno i istočno od objekta napada, demonstrativno će napadati k 851; francuski dobrovoljački bataljon, sa položaja na uskom grebenu koji vodi u pravcu čuke severno od k 931, nizom lažnih napada privući će pažnju neprijatelja, ali će stvarni napad izvršiti tek 6 oktobra u zoru, sa zadatkom da zauzme čuku severno od objekta napada;

2 bataljon, na položajima južno od objekta napada, izvršice napad na čuku južno; 3 bataljon, kojim je komandovao sam pisac članka, bio je u rezervi, s tim da do određenog vremena za napad izbije u visini k 894.

Posle tako detaljno pripremljenih planova, komandanti bataljona su imali da preduzmu sve potrebne mere kako bi njihove jedinice bile što bolje pripremljene za pretstojeći napad. Pisac članka ističe da je ljudstvo njegovog bataljona bilo obučeno u vođenju borbi noću. Ali, teškoća je ipak bilo. Trebalo je blagovremeno izvršiti popunu u ljudstvu i materijalu i ljude psihološki pripremiti za akciju tako velikih razmera, za razliku od ranijih koje su se izvodile manjim snagama i sa ograničenim ciljem.

U svom daljem izlaganju, pisac članka, prirodno, pretežno iznosi dejstvo svoga 3 bataljona, kao i ostalih bataljona svoga 23 puka, a dejstvo ostalih pukova manje, jer je zemljište bilo jako ispresecano i retko je kad mogao detaljno da prati razvoj njihovih dejstava.

Komandant 3 bataljona, pošto je svim svojim oficirima objasnio plan napada, naredio im je da ostatak toga dana (3 oktobar), noć i sledeći dan (D-1), iskoriste za pripremu i izvođenje vežbi na sličnom zemljištu i sa istim borbenim poretkom kakvi se predviđaju planom napada.

Razume se, izvođenje ovih vežbi je bilo moguće zahvaljujući tome što se raspolagalo sa dovoljno vremena. Na kraju — posle završenih vežbi — svaki je vojnik tačno znao svoje mesto u borbenom rasporedu — ko je ispred njega, pozadi, levo i desno.

4 oktobra je komandant 3 bataljona, u pratnji jedne ojačane izviđačke grupe, pošao u izviđanje sa zadatkom da izabere pogodan polazni položaj za napad. Tom prilikom je komandirima četa pružio naknadna objašnjenja, koja ranije nije bio u stanju da im pruži. Bile su izrađene skice zemljišta, koje su poslužile za dalje proučavanje situacije i zadatka, kao i za upoznavanje ljudstva. Predviđene noćne vežbe bile su završene. Svaki komandir voda i svaki podoficir izvestio je da mu je plan napada u svemu jasan i da je s njim upoznat i poslednji njegov vojnik. Četama je bilo naređeno da 5 oktobra, odmah posle pada mraka, krenu ka svojim polaznim položajima. Ovog puta će se način izvođenja napada potpuno razlikovati od dosadašnjih. U napad će jednovremeno krenuti čitava divizija i, što je najglavnije, uz jaku podršku u tenkova: na desnom krilu — odreda *Sturman*, a u sredini — 72 tenkovskog bataljona.

Pre početka napada izvršena je jaka artiljerijska priprema. Stupili su u dejstvo i avioni — bacali su napalm bombe, gađali raketnim zrnima i mitraljirali neprijateljske položaje.

9 pešadiski puk je krenuo u napad u pravcu k 867. 38 pešadiski puk, koji je neposredno pre početka opšteg napada uspeo da zauzme k 485, skoro je bez ikakvog otpora zauzeo k 728. 38 pešadiski puk je nastupao u pravcu grebena Kim II Sung, te je sa zauzetih položaja mogao vatrom da podržava inženjerce koji su i dalje radili na uređenju puta za kretanje tenkova.

Tačno u 21.00 čas čete L i K (iz sastava 3 bataljona 23 puka) prešle su u napad. Sa svih strana se čula vatra, a naročito kлокotanje mitraljeza. Do 23 časa objekti napada još nisu bili zauzeti, ali se situacija, na osnovu izveštaja koji su pristizali svakih pola časa, povoljno razvijala. Neprijatelj je snažno dejstvovao iz celokupnog svog naoružanja — artiljeriskog, streljačkog i ručnim bombama, — ali je, zbog napada duž čitave širine fronta, bio prinuđen da rastura svoju vatru, te nije postizao željeni efekat. U 23.45 četa K izbila je na greben i tačno po planu skrenula ulevo. To joj je omogućilo da izvrši napad na neprijatelja s leđa. Uskoro je na greben izbila i četa L i skrenula udesno prema objektu napada. Odmah posle ponoći, četa K je iznenadila jednu neprijateljsku jedinicu, ali je posle toga potpala pod veoma jaku vatru. Međutim, ona je ipak produžila sa nastupanjem. U toku daljeg dejstva stupili su u akciju i bacači plamena. Do 3.00 bataljon je izbio na čuku južno od k 931. Ubrzo je neprijatelj izvršio protivnapad, ali je bio odbačen. Posle svanuća, 3 i francuski bataljon zauzeli su k 931 i produžili sa napadom na čuku severno od kote. Potom je komandant 3 bataljona preneo svoju osmatračnicu na k 931.

U svom daljem izlaganju pisac iznosi ono što je mogao da vidi sa svoje osmatračnice. Sledećeg dana jedinice 9 puka zauzele su k 867, a jedinice 38 puka k 728. Desno je osmatrao uspešno dejstvo odreda *Sturman*, koji je tukao položaje na k 851.

38 puk je svojim uspešnim napredovanjem, omogućavao inžinjercima izvođenje radova na putu duž doline Mundung-ni. U međuvremenu se i 72 tenkovski bataljon pripremao da pređe u napad. Komandant bataljona je sa svoje osmatračnice video kako je 2 bataljon 9 puka prošao kroz borbeni poredak 8 južnokorejske divizije i zauzeo k 1024, obezbedivši time levi bok svoje divizije. Potom su i ostali bataljoni puka zauzeli k 1005 i 1040. Time su bile stvorene mogućnosti da 38 puk zauzme k 636 i 605. Napadnut duž čitave širine fronta, neprijatelj je pružao ogorčen otpor i nastojao da zaustavi napredovanje pešadiskih bataljona i odreda *Sturman*. Da bi situacija po neprijatelja bila još gora, ubrzo je stupio u dejstvo i 72 tenkovski bataljon.

10 oktobra put je bio otvoren za prolaz tenkova. U 8.30 časova, čim se magla podigla, tenkovi su krenuli u napad. U početku su se kretali oprezno i sporo. Ali su ubrzo, kad se neprijatelj počeo povlačiti, povećali brzinu kretanja i neprijatelju naneli velike gubitke. Nosili su i tenkovski desant — četvu L 38 puka i jedan inžinjeriski vod. Padom mraka i pošto su ostavili desant na planom predviđenom mestu, tenkovi su se povukli iza linije prednjih delova; samo je jedan tenk bio uništen. U toku noći je neprijatelj postavio veliki broj mina na putu Mundung-ni. Sutradan, 11 oktobra, kada su tenkovi ponovo prešli u napad, neprijatelj ih je tukao snažnom artiljeriskom i minobacačkom vatrom. Ali su se tenkovi, podržani vatrom pešadije sa okolnih čuka, uspešno probijali, te su čak neki izbili oko 6,5 km iza naselja Mundung-ni. Oni su se međusobno podržavali kako bi nadoknadili podršku pešadije. Zbog nedostatka pogodnih ciljeva, ubrzo se ceo tenkovski bataljon vratio u dolinu Mundung-ni, odakle je vatrom podržavao pešadiske pukove.

U međuvremenu — do 12 oktobra — 38 puk je vodio borbu za k 1200, osvajajući čuku po čuku, dok je 23 puk zauzeo k 851 tek 13 oktobra u 6.30. Time je, posle 30 dana i 29 noći neprekidnih borbi, greben Hartbrek bio u rukama 8 armije, koja ga je zadržala sve do kraja rata. Sledećeg dana, 14 oktobra, 1 bataljon 38 puka krenuo je u napad na k 1220. Po podne, od 15 časova, izbio je do na nekoliko stotina metara ispod vrha. Noć je sprečila dalji napad. Sledećeg jutra, 15 oktobra, poslednjeg dana operacije *Touchdown*, 3 bataljon 38 puka prošao je kroz borbeni poredak 1 bataljona i zauzeo samu kotu 1220.

*

Obostrani gubici bili su veoma visoki, a naročito na strani Kineza i Severnokorejaca. Tako je 2 divizija u borbama za Hartbrek imala 1.657 gubitaka, a za greben Kim Il Sung (k 1220) — 1.524, dok je utrošak municije u prvom slučaju iznosio 229.724, a u drugom 266.857 metaka. Kinezi i Severnokorejci su prilikom borbi za Hartbrek imali gubitaka — 9.547, a za greben Kim Il Sung (k 1220) — 11.781.

Na kraju svog izlaganja pisac izvodi sledeće zaključke:

Ova operacija je još jednom potvrdila da se plan dejstva, bez obzira na njegovu složenost, može i mora saopštiti na što prostiji način, kako bi svakom starišini i poslednjem vojniku bio potpuno jasan.

Svakoj jedinici se mora sasvim jasno postaviti njen zadatak s tim da joj se ostavi mogućnost inicijative.

Komandanti bataljona mogu najuspešnije dejstvovati ako im komandant puka pruži potrebnu slobodu u radu i ako što manje menja svoj prvobitni plan.

Kad god je moguće, diviziji i njenim potčinjenim jedinicama treba obezbediti dovoljno vremena za izvođenje priprema; 2 pešadiska divizija imala je pet dragocenih dana i to joj je omogućilo da zadatak uspešno izvrši.

Strah od noćnih borbi već pripada prošlosti; ova operacija je još jednom potvrdila da pešadija može uspešno da napada i noću.

Operacija je još jednom podvukla potrebu za što tešnjim sadejstvom tenkova i pešadije, kao i važnost jedinica združenih od tenkova i pešadije, koje se, pored ostalog, odlikuju i jakom udarnom snagom.

T. L.

(US Army Combat Forces Journal, decembar 1953)